

NEVŞEHİR İLİ MADEN VE ENERJİ KAYNAKLARI

İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan Nevşehir ili bulunduğu jeolojik yapısı gereği ülkemiz ve Dünyanın önemli turistik yerlerinden biridir. Bölgenin jeolojik yapısı Erciyes, Hasandağı ve Güllüdağ'ın püskürttüğü lav ve küllerin oluşturduğu yumuşak tabakaların milyonlarca yıl boyunca yağmur ve rüzgar tarafından aşındırılmasıyla ortaya çıkmıştır. Peribacaları gibi ilginç jeolojik yapısının yanı sıra, kayalara oyulan yerleşim yerleri ender doğal ve kültürel merkezlerdendir.

Nevşehir ili metalik madenler yönünden önemli bir varlığa sahip değildir. Ancak bölge jeolojisi nedeniyle endüstriyel hammaddeler açısından büyük bir zenginliğe sahiptir. Bölgedeki yoğun volkanik faaliyetler sonucunda oluşan volkanik ürünler, Nevşehir'in önemli ekonomik zenginlikleri arasındadır. Bölgedeki yaygın volkanizma ilde önemli pomza, perlit, kaolen ve kum-çakıl yataklarının oluşumuna neden olmuştur. Perlit yatakları Acıgöl ilçesinde yer almakta olup, ilçedeki perlitlerin genleşme oranları 2.3 ile 16 arasında değişmektedir. Yatakların toplam rezervi 450 milyon ton civarındadır. Derinkuyu ilçesindeki sahalarındaki orta kaliteli perlitlerin genleşme oranı 3.2-4.5 arasında değişmekte olup, sahalarda toplam 320 milyon ton olarak jeolojik rezerv belirlenmiştir. Avanos ilçesi kaolen ve kum-çakıl yatakları bakımından önem arz etmektedir. İlçedeki kaolen oluşumları alunitli olup kağıt sanayi hammaddesi olarak zaman zaman işletilmektedir. Yatakların toplam görünür rezervi 1.325.000 ton, muhtemel rezervi ise 2.325.000 ton olarak belirlenmiştir. İlçedeki kum-çakıl hammaddeleri ise orta kalitede olup, yaklaşık 20 milyon m³ mümkün rezerve sahiptir. İlde geçmiş yıllarda işletilen yataklar arasında Gülşehir ilçesindeki barit ve kayatuzu yatakları sayılabilir. Gülşehir-Tuzköy sahasındaki % 92 NaCl içerikli ve 75 milyon ton görünür, 96 milyon ton muhtemel ve 960 milyon ton mümkün rezerv belirlenmiş yatak geçmiş yıllarda Tekel tarafından işletilmiştir. Ayrıca sahada neojen yaşlı tüfler içerisinde zeolit minerallerinin varlığı da tespit edilmiştir. Gülşehir-Arafa sahasındaki % 92.75 BaSO₄ içerikli baritlerde ise 2.500 ton görünür rezerv vardır.

Ülkemizin önemli ve iyi kalitede pomza yataklarına sahip olan Nevşehir ilinde, İl merkezi ve Ürgüp ilçesinde çok sayıda halen işletilen ve işletilmiş pomza yatakları yer almaktadır. Bu yatakların toplam rezervi yaklaşık 450 milyon m³ civarındadır. Ülkemizde tekstil sektöründe kullanılan iyi kalitedeki pomzaların büyük bir bölümü bu ilden karşılanmak ve ihraç edilmektedir.

Söz konusu yer altı kaynakları dışında ilde Gülşehir-Arafa yöresinde 5000 Kcal/kg ortalama alt ısı değerine sahip linyit sahası bulunmakta olup, saha geçmişte işletilmiştir. Ayrıca, Genel Müdürlüğümüzün enerji hammaddelerine yönelik yaptığı çalışmaları sonucunda Kozaklı ilçesinde sıcaklığı 29°C ve debisi 10 lt/sn olan jeotermal kaynak tespit edilmiştir. Bu alanda yapılan sondajlarda 80-93°C arasında değişen sıcaklık, 275 lt/sn debi ve 63.3 MWt güce sahip akışkan görünür hale getirilmiş ve ülke ekonomisine kazandırılmıştır. Bunun dışında Acıgöl ve Avanos yörelerinde de sıcaklıkları 25°C ile 27.5°C arasında değişen jeotermal kaynaklar bulunmaktadır.

BARİT (Ba)

Gülşehir-Arafa Sahası

Tenör : % 92.75 BaSO₄
Rezerv : 2.000-2.500 ton görünür rezerv.

KAOLEN (Kao)

Avanos-Kayahamamı, Çakmaklı, Başağılın, Çakmakkaya Sahaları

Tenör : % 13-34 Al₂O₃, % 0.54-2.5 Fe₂O₃
Rezerv : 1.325.000 görünür, 2.325.000 muhtemel. Yataklar alunitli olup kağıt sanayii hammaddesi olarak zaman zaman işletilmektedir.

KAYA TUZU (Na)

Gülşehir-Tuzköy Sahası

Tenör : % 92 NaCl
Rezerv : 75.046.649 ton görünür, 96.384.456 ton muhtemel, 959.411.250 ton mümkün rezerv vardır. Yatak geçmiş yıllarda Tekel tarafından işletilmiştir.

KUM-ÇAKIL (Kçm)**Avanos-Sarıhıdır Köyü**

Kalite : Orta

Rezerv : 20.153.750 m³ mümkün rezerv.**KÜKÜRT (S)****Ürgüp-(Sarıhıdır, Avcılar) Sahası**

Tenör : % 0.55-43 S

Rezerv : 500 ton muhtemel rezerv.

Gülşehir (Cemel, Arafa) Sahası

Tenör : % 28 S

Rezerv : 200 ton muhtemel rezerv.

PERLİT (Per)

Acıgöl perlit yatakları: İlçede çok sayıda perlit sahaları bulunmakta olup bunların genişleme oranları 2.3 ile 16 arasında değişmektedir. İlçedeki perlit yataklarının toplam rezervi 450 milyon ton civarındadır.

Derinkuyu-Kayışkiran, Büyük ve Küçük Göllüdağ ve Bozdağ perlit yatakları

Tenör : Orta kaliteli olan perlitlerin genişleme oranı 4-4.5 arasındadır.

Rezerv : 320.000.000 ton jeolojik rezerv.

POMZA (Pom)

Ülkemizin önemli ve iyi kalitede pomza yataklarına sahip olan Nevşehir ilinde, İl merkezi ve Ürgüp ilçesinde çok sayıda işletilen ve işletilmiş pomza yatakları yer almaktadır. Bu yatakların toplam rezervi yaklaşık 450 milyon m³ civarındadır. Ülkemizde tekstil sektöründe kullanılan iyi kalitedeki pomzaların büyük bir bölümü bu ilden karşılanmaktadır.

ZEOLİT (Zeo)**Tuzköy zuhurları**

Tenör : Neojen yaşlı tüfler içerisinde zeolit mineralleri vardır.

Rezerv :-

LİNYİT

YATAĞIN BULUNDUĞU YER	Analiz Sonuçları				Rezerv (1000 ton)				AÇIKLAMA
	SU	KÜL	KÜKÜRT	AID K kal/kg	GÖR.	MUH.	MÜM.	JEO.	
Gülşehir-Arafa	3,32	19,38	6,05	5.000	---	---	3.000	---	Eski İşletme

POMZA

Ülkemizde bulunan pomza sahaları içerisinde en iyi kalitede ve en fazla kullanım alanı bulunan (inşaat sektörü dışında) Nevşehir ili pomzalarıdır. Pomza ihracaatının büyük bölümü bu ilden yapılmaktadır.

YATAĞIN BULUNDUĞU YER	Rezerv (m ³)			KALİTE	Yatağın Durumu		
	Görünür	Muhtemel	Mümkün		İşletiliyor	İşletilmiyor	Eski İşletme
Nevşehir-Merkez-Kavak köyü	9.468.500	2.708.000		İyi	+		
Nevşehir-Merkez-Çardak Köyü	82.612.500	87.592.000	68.445.000	İyi	+		
Nevşehir-Merkez-Göre Köyü	7.226.500	6.688.000		İyi	+		
Nevşehir-Merkez-Kaymaklı Köyü	28.498.500	28.140.000		İyi	+		
Nevşehir-Merkez-Bağcalı Köyü	21.117.709			İyi	+		
Nevşehir-Merkez-Taşlıbel Köyü	1.235.000			İyi	+		
Nevşehir-Merkez-Aşıklıdağ Köyü	46.337.500			İyi	+		
Nevşehir-Merkez-Güvercinlik Köyü	19.152.500			İyi	+		
Nevşehir-Merkez-Bahçeli Köyü	1.199.750			İyi	+		
Nevşehir-Merkez-Narköy	800.000	1.356.250	457.500	İyi	+		
Nevşehir-Ürgüp-Mustafapaşa Köyü	1.000.000	2.000.000		İyi	+		
Nevşehir-Ürgüp-Merkez	4.906.572			İyi	+		
TOPLAM	233.564.822	239.321.836	95.590.500				

JEOTERMAL

JEOTERMAL ALAN ADI	SICAK SU DOĞAL ÇIKIŞ ADI	DOĞAL ÇIKIŞ			SONDAJ			KULLANIM ALANI	KURULU TESİS	DEĞ BEL.
		Sıcaklık (°C)	Debi (lt/sn)	Potansiyel (MWt)	Sıcaklık (°C)	Debi (lt/sn)	Potansiyel (MWt)			
KOZAKLI	Kozaklı	29	10	-	80-93	275	63,3	Termal turizm, kaplıca tesisi, sera ve Kozaklı ilçesinin ısıtılmasında	Termal oteller, kaplıca, pilot çiçek serası ısıtılmakta ve Kozaklı ilçesinin ısıtılması	*,**
ACIGÖL	Karacaören	27,5	2,5	-						**
	Sevincili	25	0,01	-						**
AVANOS	Gölbağları	26,5	0,1	-						**

* MTA, 1996. Türkiye Jeotermal Envanteri

** MTA, 2005. Türkiye Jeotermal Kaynakları Envanteri